

»FORUM NON CONVENIENS«

ENGLESKI PRVOSTEPENI SUD — Pomorski odjel
Presuda od 15. i 16. 03. 1990.
m/b »THE VISHVA ABHA«
Sudac Mr. Justice Sheen

Prijedlog za odbacivanje tužbe kojom je pokrenut postupak pred engleskim sudom neće biti usvojen, ako bi se pred nekim drugim sudom, za koji tuženik smatra da bi bio »prikladniji« (more convenient forum) za vođenje postupka od engleskoga suda, u odnosu na pitanje ograničenja odgovornosti brodara, primjenjivala kod stranog suda Međunarodna konvencija za izjednačenje nekih pravila o ograničenju odgovornosti vlasnika pomorskih brodova iz 1956. godine.

Šestoga VIII. 1987. godine, u Crvenom moru je došlo do sudara između broda »VISHVA APURVA«, koji je u vlasništvu tuženih u ovom sporu (Shipping Corporation of India) i broda »DIAS«. Zbog posljedica sudara brod »VISHVA APURVA« je potonuo. Teret koji je prevezio, bio je prekrcan na brod »DIAS« i prodan tužiteljima u ovom sporu (Alfred C. Toepfer International G.m.b.H.). Radi naknade štete nastale zbog gubitka i štete na teretu, tužitelji su pokrenuli postupak »in rem« pred engleskim sudom, zaustavljanjem broda »VISHVA ABHA«, »sister ship«¹ broda »VISHVA APURVA«. Brod je bio zaustavljen 30. X. 1989. godine, dok se nalazio u jednoj od engleskih luka.

U skladu s doktrinom »forum non conveniens« tuženi su podnijeli prijedlog za odbacivanje tužbe, navodeći da engleski sud nije »prikladan« za vođenje postupka, s obzirom na to da su oni već pokrenuli postupak u Durbanu (Sjeverna Afrika) zaustavljanjem broda »Dias«. Vođenje postupka u Engleskoj značilo bi za njih povećane troškove, naročito u odnosu na troškove prijevoza svjedoka.

¹ »Sister ship« — brod koji je u vrijeme podnošenja prijedloga za zaustavljanje vlasništvo osobe čije je vlasništvo i brod na koji se odnosi potraživanje, radi kojeg se može tražiti zaustavljanje broda (čl. 3., st. 1. Konvencije o izjednačenju nekih pravila postupka o zaustavljanju brodova iz 1952.).

Sud nije usvojio prijedlog tuženih.

U obrazloženju svoje odluke sudac Mr. J. Sheen naveo je ovo: Zbog navedenoga sudara vodi se nekoliko postupaka pred sudovima u Singapuru, Indiji, Nizozemskoj i Sjevernoj Africi. Za ovaj postupak pred engleskim sudom važan je jedino postupak koji je pokrenut u Sjevernoj Africi, jer su drugi postupci pokrenuti od strane bivših vlasnika tereta, koji je prodan tužiteljima u ovom postupku.

Tuženi su uspjeli, nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja, zaustaviti brod »DIAS« u Sjevernoj Africi i pokrenuti postupak pred sudom u Durbanu. Tuženi u tom sporu su vlasnici broda »Dias«. Iako se radi o slučajnosti, ne smije se zanemariti činjenica da se u Sjevernoj Africi još uvijek na ograničenje odgovornosti vlasnika pomorskih brodova primjenjuje Konvencija iz 1957.,² za razliku od engleskih sudova koji primjenjuju Konvenciju iz 1976.³ Ako se tuženi mogu pozvati na ograničenje odgovornosti, svota ograničenja prema Konvenciji iz 1957. — iznosila bi 367.000 funti, a prema Konvenciji iz 1976. — 1.5 mil. funti (iznosi obračunati prema tečaju koji je vrijedio na dan donošenja presude). Uzimajući to u obzir, lako je objasniti prijedlog tuženih da se tužba u ovom postupku odbaci.

Prema doktrini »forum non conveniens« sud može po svojoj slobodnoj ocjeni odbaciti tužbu, ako smatra da je prijedlog tuženih opravdan. U ovom slučaju sud tako ne misli. Povećani troškovi vođenja postupka u Engleskoj, zanemarivi su u odnosu na razliku između svota ograničenja odgovornosti prema Konvenciji iz 1957. i Konvenciji iz 1976.

Tužitelji ne mogu biti onemogućeni u vođenju postupka pred sudom njihova izbora, samo zato što su tuženici već pokrenuli postupak pred drugim sudom, a pogotovu ako je pravo koje primjenjuje drugi forum manje povoljno za njih.

Zbog izloženoga prijedlog tuženih se odbija.

(Lloyd's Law Reports 1990, Vol. 2, str. 312)

² Međunarodna konvencija o izjednačenju nekih pravila o ograničenju odgovornosti vlasnika pomorskih brodova, Bruxelles, 10. X. 1957.

³ Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja, London, 19. XI. 1976.